

Toezicht dat zich blijft ontwikkelen

VTH en RCBM bundelen krachten voor aantoonbare professionaliteit van toezicht in het hbo

De Vereniging van Toezichthouders van Hogescholen (VTH) en het Register Certified Board Member (RCBM) zijn een partnerschap aangegaan om de professionalisering van toezicht in het hbo verder te versterken. Wat begon als een gedeelde ambitie om de kwaliteit van toezichthouders (commissarissen) zichtbaarder en toetsbaarder te maken, groeide uit tot een samenwerking die de professionaliteit van toezichthouders niet alleen bevestigt, maar ook bevordert. Walter Bak, bestuurslid van de VTH, en Ivo Matser, bestuurder van RCBM, vertellen waarom dit het juiste moment is voor deze stap – en wat het concreet betekent voor toezichthouders in het hoger beroepsonderwijs.

Van persoonlijke ervaring naar gedeelde ambitie

Zowel Walter als Ivo zijn zelf Certified Board Member. Walter is vanuit zijn ervaring als toezichthouder al jaren actief op het vlak van kwaliteit van toezicht. Reden waarom hij actief is bij zowel de VTH als de NVTZ met de portefeuilles professionalisering. Daarbij zoekt hij ook naar leren uit andere sectoren. Het zichtbaar maken en aanspreekbaar zijn op de eigen vakbekwaamheid, maakte dat hij zich enkele jaren geleden heeft laten certificeren. Voor Ivo komen in de certificering zijn ervaringen als verantwoordelijke voor opleidingsinstituten en als toezichthouder samen. Walter: “Toezicht houden is een vak. Dat vraagt een gedegen achtergrond die wat mij betreft ook toetsbaar mag zijn. Het traject van certificering hielp me ook weer om bewust te kijken naar de dilemma’s en in mijn eigen rol daarbij. Hoe zorg ik dat ik als toezichthouder van blijvende waarde ben? Het geeft taal aan iets wat we vaak impliciet doen.”

“Het gaat niet om een papiertje, maar om reflectie. Certificering helpt je om stil te staan bij je vak, te leren van anderen en verantwoordelijkheid te nemen voor je eigen ontwikkeling. Dat past perfect bij de cultuur van het hbo: leven lang leren, verbeteren, delen.”

Dezelfde overtuiging: goed toezicht is een vak

Voor zowel VTH als RCBM was de samenwerking een logische stap. Beide organisaties werken al jaren aan behoud en versterking van goed toezicht. “Binnen de VTH hebben we

altijd ingezet op behoud en facilitering van verdere professionalisering van raden van toezicht,” zegt Walter. “Onze leden die als toezichthouder van waarde zijn voor het hbo. Extra relevant in onzekere en dynamische maatschappelijke ontwikkelingen. Dat vraagt om meer dan ervaring: het vraagt om voortdurende ontwikkeling en reflectie. En dat vraagt om aanbod dat past bij de behoeften van onze leden daarin.”

Bij RCBM herkent Ivo Matser die drijfveer. “Goed toezicht is een vak dat je onderhoudt. In elke sector zie je dezelfde uitdaging: hoe zorg je dat toezichthouders aantoonbaar deskundig blijven? Ons register biedt daarvoor een onafhankelijk en herkenbaar kader. De samenwerking met VTH maakt dat nu ook binnen het hbo mogelijk.”

Hoe werkt de certificering?

Ze wordt uitgevoerd door RCBM en is bedoeld voor ervaren toezichthouders die hun deskundigheid willen laten erkennen en onderhouden. “Het traject vraagt om voldoende praktijkervaring,” zegt Ivo. “Het is bedoeld voor mensen die hun rol goed kennen en bewust willen reflecteren op hun handelen. Voor hen is het een verdieping en een vorm van erkenning.”

Het traject begint met een intakegesprek en het samenstellen van een portfolio waarin de kandidaat zijn ervaring, opleidingen en reflecties vastlegt. Wie aan de toelatingseisen voldoet krijgt een assessment met een commissie van ervaren toezichthouders en bestuurders. Dat, stevige, gesprek gaat niet over het CV maar over de dilemma’s en casuïstiek uit de eigen ervaring en vanuit de assessoren en hoe je daarmee omgaat en op reflecteert. De uitkomsten van dat gesprek worden afgezet tegen criteria van RCMB. Waarbij op elk criterium voldoende moet worden gescoord. Wie aan de criteria voldoet, wordt opgenomen in het RCBM-register en mag de titel Certified Board Member (CBM) voeren.

Ivo Matser (links) en Walter Bak (rechts)

“De certificering heeft een doorlopend karakter,” zegt Walter. “Toezichthouders moeten hun registratie onderhouden door jaarlijks deel te nemen aan scholing of intervisie. Ook committeer je je aan de gedragscode waarop je dus ook aanspreekbaar bent. Daarmee blijft professionaliteit levend, actueel en aanspreekbaar.”

Ivo vult aan: “We hanteren een stelsel van permanente educatie. Alle leeractiviteiten – trainingen, seminars, intervisies – leveren punten op. Het mooie van de samenwerking met de VTH is dat veel van hun activiteiten nu erkend zijn binnen dat stelsel. Zo sluiten we de cirkel: van leren naar erkennen.”

Meer dan certificering alleen

De samenwerking tussen RCBM en VTH opent voor toezichthouders nieuwe dimensies van leren en ontwikkeling. Beide organisaties bieden – elk vanuit hun eigen netwerk en expertise – een breed scala aan activiteiten die bijdragen aan professioneel toezicht. Dankzij de samenwerking krijgen leden van zowel RCBM als VTH meer toegang tot elkaars programma's: van intervisies en masterclasses tot themabijeenkomsten en leertrajecten. Waarbij sector overstijgend ervaringen gedeeld worden.

“Deze activiteiten zijn er voor alle toezichthouders,” benadrukt Walter. “Voor de VTH zit de meerwaarde in het gezamenlijke leeraanbod, inspiratie, reflectie, uitwisseling en de laagdrempelige toegang tot certificering. Voor VTH is certificering zeker geen vereiste, hoewel we de mogelijkheid voor belangstellenden warm aanbevelen.

Ivo vult aan: “Door onze programma's open te stellen voor elkaar ontstaat een levende leercultuur. Toezichthouders uit het hbo en andere sectoren ontmoeten elkaar, delen inzichten en versterken samen hun vak.”

“De lat ligt hoog, maar de drempel is laag. We willen kwaliteit borgen zonder barrières op te werpen. Iedereen die wil leren en groeien, moet kunnen meedoen.”

Samen werken aan vertrouwen

De samenwerking sluit nauw aan bij de vernieuwde Branchecode Goed bestuur en toezicht in het hbo, die nadruk legt op deskundigheid, onafhankelijkheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Walter: “De code vraagt van toezichthouders om zichtbaar te maken dat ze hun vak serieus nemen. Deze samenwerking helpt om dat te onderbouwen. We bieden een structuur waarin ontwikkeling en verantwoording hand in hand gaan.”

“Toezicht is zichtbaar en publiek. De samenleving verwacht dat raden van toezicht hun rol professioneel invullen. Met RCBM kunnen toezichthouders die professionaliteit niet alleen tonen, maar ook onderhouden. Dat versterkt het vertrouwen van studenten, medewerkers en de samenleving in het hbo.”

Een cultuur van zichtbaar vakmanschap

De samenwerking tussen de VTH en RCBM is meer dan een praktische regeling; het is een stap naar een cultuur waarin toezicht zich voortdurend ontwikkelt. “Op termijn hoop ik dat certificering van commissarissen en toezichthouders vanzelfsprekend is,” zegt Ivo. “Niet omdat het moet, maar omdat het iets toevoegt. Het laat zien dat toezichthouders trots zijn op hun vak.”

Walter sluit af: “Als VTH willen we die trots en liefde voor het vak versterken. Goed toezicht draagt direct bij aan goed onderwijs. Waarin, juist in het hbo, levenlang leren een

vanzelfsprekendheid mag zijn. En dat verdient erkenning – zichtbaar, aantoonbaar en met kwaliteit geborgd.”

Met hun samenwerking leggen de Vereniging van Toezichthouders van Hogescholen en het Register Certified Board Member de basis voor duurzaam professioneel toezicht in het hoger beroepsonderwijs.

“Goed toezicht is nooit af. Het groeit met de mensen die het vormgeven.”

Meer weten?

Wil je meer weten over de certificering tot Certified Board Member via RCBM, kijk dan op www.rcbm.nl.

Voor informatie over de Vereniging van Toezichthouders van Hogescholen, bezoek www.vth.nu.